

LEDARE

Daniel Leviathan, årets mottagare av Micael Bindefeldts stipendium till minne av Förintelsen, gästar Tove Lifvendahl i podden idag. Lyssna från klockan 15.00. Foto: Karl Gabor

S drar in trumpismen i Sverige

PM Nilsson om att den taktik som S nu använder "är ett gift och måste möta ett bredare motstånd".
di.se/ledare

Utblick

"S har aldrig gillat den liberala demokratin"

I debatten om hoten mot den liberala demokratin lyser en obekvämt historisk sanning med sin frånvaro: att S alltid haft ett annat demokratideal än det liberala, skriver Adam Daniell.
timbro.se/smedjan

Podd

Estland efter regeringskrisen

Förhoppningarna är skyhöga på Estlands nya regering, men utmaningarna många för premiärminister Kaja Kallas. Anders Ljunggren, tidigare ambassadör, och Gunnar Hökmark, tankesmedjan Frivärd, diskuterar med ledarsidans Henrik Sundbom.
Spotify, Apple Podcasts och SvD.se/ledare

Gäst | Förintelsens minnesdag

Fabian Zubicky:
En tid utan Förintelsens vittnen

V i står vid tröskeln till dagen utan överlevare från Förintelsen. Många av de sista överlevarna i Sverige har dött till följd av covid-19. Deras levande skildringar som använts för att berätta om Förintelsen kan inte ersättas. Därför måste vi ompröva sättet vi minns och lär.

Min farfar, Sioma, överlevde. Som jude blev han deporterad till Auschwitz från Drancy 1943 tillsammans med sin familj. Han överlevde. Hans mor och bror blev mördade första dagen. Sioma gick bort 2014. Han vigde slutet av sitt liv till att se till att hans berättelse fördes vidare genom att föreläsa för tiotusentals elever runtom i landet. Han berättade inte bara vad som hade hänt honom, utan satte det även i en kontext som unga människor skulle kunna förstå.

När överlevarna försvinner, försvinner även deras förkroppsligande av minnet. Deras vittnesmål har varit ovärderliga i att få omvärlden att förstå det som hänt, och bevisa att de som försökt förneka Förintelsens sanning har fel.

Vi, den tredje generationen, har ett personligt intresse av och relation till att överlevarnas ögonvittnesskildringar lever kvar. Organisationer som Zikarion, som ägnar sig åt att föra minnet vidare genom att tredje generationens överlevare åker ut till skolor, är mycket viktiga i denna process.

Även om överlevarnas berättelse aldrig kan ersättas är detta det närmaste vi kommer.

Förintelsemonumentet, Berlin.
Foto: Fabian Sommer/AP

Men i det långa loppet kvarstår frågan om vad vi gör när det är vår tur att lämna över historiens stafettpinne.

Ett besök i ett koncentrationsläger kan beröra och övertyga. För mig personligen finns det ingenting att hämta på platsen associerad med min familjs död och lidande. Men många av mina vänner har besökt Auschwitz och beskrivit det som en upplevelse som påverkat dem djupt. Eftersom jag bor i Berlin har jag besökt lägret i Sachsenhausen och funnit det avskalat och sanerat, omöjligt att associera med det fruktansvärda som hände där. Det måste därför ses som ett tillägg till ökad utbildning.

I en tid utan överlevare kan vi inte tänka på Förintelsen som vi gjort förut. Det måste komma ett narrativ som går längre än att endast

fokusera på lägren och gaskamrarna. Mitt intryck är att svensk skola och samhällsdebatt fokuserar på just detta, snarare än att lägga fokus på de mer komplicerade direkt bakomliggande orsakerna i Tyskland från 1870-talet och framåt.

Dehumaniseringen och den kollektiva skuldbeläggningen började långt innan Wannseekonferansen hölls 1942. Riskern är inte i första hand att Förintelsen kommer att glömmas, men att den inte förstås eller internaliseras.

Anledningen till varför Förintelsen bör komma ihåg är att förhindra något liknande att hända igen. Oavsett vilken grupp eller folk det gäller. Därför blir det viktigt att först Förintelsen bortom de härresande bilderna från lägren. Folkmordet på tutsier i Rwanda sommaren 1994, när världen var upptagen av att titta på fotbolls-VM i USA, skedde utan gaskammare. Hundratusentals mördades med machetes och kulor. Kanske var just det en bidragande faktor till att omvärlden var så motvillig till att kalla det för folkmord, och ingripa. Krafttag måste tas av det internationella samväldet för att till exempel hantera läget för uiguererna i Xinjiang. Nu står vi återigen inför en situation där historien kan upprepas.

Fabian Zubicky är masterstudent i Public Policy vid Hertie School i Berlin, och har dessförinnan studerat politik och historia vid University of Edinburgh.
fabianzubicky@gmail.com

Sabuni har rätt i sak

Fredrik Johansson
fredrik.johansson@svd.se

Fredagens maratonmöte i Liberalernas partistyrelse upplöstes i ny oklarhet. Nu verkar partiet vara oenigt om hur beslutsprocessen för att lösa ut den grundläggande oenigheten ska se ut. Det är en svart komedi.

Men bilden av upplösningstillstånd skymmer också att det finns en politisk sakfråga i grunden. Starka krafter är i rörelse för att utmåla Nyamko Sabunis agerande som populistiskt och att hon bara använder migrationsfrågan som bräckjärn för att nå

det övergripande målet att spräcka Januariöverenskommelsen. Det kan därför vara på sin plats att reda ut vad det hela handlar om i sak.

Frågan om en ny humanitär skyddsgrund är reglerad i Januariöverenskommelsen. Liberalerna är inte emot att en sådan ska finnas, inte minst av det enkla skälet att det både fördragsmässigt och mänskligt är mer än rimligt att en sådan skyddsgrund finns. Asylsystemet bör och ska ha en säkerhetsventil. Frågan är hur den ska se ut.

En ny humanitär skyddsgrund var också en del av förhandling-

arna i den migrationspolitiska kommittén. Kommittén landade i en skrivning som gällde före 2014, då alliansregeringen tillsammans med Miljöpartiet inom den olyckliga migrationsöverenskommelsen vidgade denna skyddsgrund.

Förslaget stöddes dock bara av två partier i kommittén: Socialdemokraterna och Liberalerna. M, KD och SD ville ha en stramare skrivning och C, MP och V ville ha en mer generös. Inget riksdagsparti motsätter sig dock att det ska finnas en säkerhetsventil i asylsystemet. Miljöpartiet anslöt sig till 3 (tre) av kommitténs 26 punkter. Socialdemokraterna till samtliga 26. I en 14-sidig reservation slår Miljöpartiet på punkt efter punkt fast att man har en helt

annan uppfattning än Socialdemokraterna i dessa frågor.

Morgan Johanssons lösning på regeringens oenighet var att lägga sig platt för Miljöpartiet. För att ens få grönt ljus för att skicka ut kommitténs förslag på remiss gick han med på en helt ny humanitär skyddsgrund, som går längre än den som gällde från 2014.

Migrationsverket har i ett uppmärksammat remissvar pekat på att man "bedömer att bestämmelsen med tiden inte längre kan komma att tillämpas bara i undantagsfall". Det som är tänkt som undantagets säkerhetsventil övergår till generell regel.

Stefan Löfven och Morgan Johansson hävdar nu att detta är en detalj och att Sabuni gör "en höna

av en fjäder". Aftonbladets ledarsida går ännu längre och påstår att det inte ens finns ett konkret förslag som Sabuni reagerat på. Vilket – även med de exceptionellt låga förväntningar vi har på Aftonbladets ledarsida – ändå får sägas vara en förbluffande tillbakalutad relation till sanningen.

Syftet är uppenbart: Liberalernas ledare ska utmålas som en halsstarrig petimätare och partiet skrämmas till en roll som transportkompani för de eftergifter Socialdemokraterna tvingas till för att hålla ihop sin koalition med Miljöpartiet. Det är fullt och det är fel. Det Sabuni gör är inte bara en fråga om framtiden för Jöken och därmed också för det egna partiet. Hon har dessutom goda skäl i sak att stå på sig. ■